

Гео Милев

In memoriam Димчо
Дебелянов

1

Далеч на юг – в онази тиха есенна вечер, сред пустинното бранно поле от безлюдие и безчувствени скали – когато в душата ми проникна мразният трепет на вестта, че Димчо Дебелянов е мъртъв – пред мене се разтвори едно кърваво и ужасено око с хладното безумие на един голям въпрос. Там долу, из помръкващите, вечерни долини, дойде до мене траурният спомен за покойния поет, по една стръмна пътека, от камък и червени тръне, която отвеждаше бавно и страшно – към едно мъртво минало.

2

Димчо Дебелянов бе посечен в жертва на една голяма и страшна Химера. Безсмислената Химера Отечество.

3

Димчо Дебелянов беше пленник на голямата проблема Изкуство. И остана недовършен. Той не достигна онова, което дири.

И все пак: неговите скръбни строфи са ярки петна сред пространното безцветие на българската поезия. Димчо Дебелянов беше достатъчно силен, за да отрече традицията и да подири един нов път; свой път (той беше най-самобитният между младите български поети). Но този път остана недовършен.

4

Димчо Дебелянов беше пленник на страшната проблема Живот. Неговата невероятна съвест разбиваше живота на хиляди въпроси, които се сплитаха около душата му в нажежени и безизходни пръстени. Животът беше за него страдание, а страданието – неговата поезия.

Димчо живееше един страшен живот на съвестта – в онази хлъзгава пътека, дето кракът се бои да стъпи – между волята и безумието.

5

Душата на Димча Дебелянов – това е неговата „разблудна царкиня“, която се люшка между чудовищни подеми и падения в пищните зали и тъмните подземия на някакъв старинен дворец, забравен над брега на пустинното море, което, след толкова безумни нощи, бездушно мълчи:

– Мълчи, а светлий бряг застила черна тиня.
Назрели за греха, кънтят греховни бездни,
витае трета нош над водната пустиня
и блудна мрачина гаси венците звездни.

В „Легенда за разблудната царкиня“ е отразена чрез символи една философия на литературната бохема, син на която беше сам Димчо Дебелянов – и онези, на които той прилича: Бодлер, Верлен.

Но Димчо Дебелянов не беше избистрен като „символически“ поет, какъвто можеше и обещавахе да бъде; той нямаше пред себе си един определен художествен идеал, какъвто можеше и трябваше да има. Защото остана докрай стегнат в задушната черупка на тази тъмна страна, която убива своите поети; която отведе Димчо Дебелянов далеч към Струма, за да запечата в сърцата ни скръбното число 3 октомври 1916.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Калина Григорова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11367>]